

نساجی دشوار برای صنعت و اقتصاد ایران

دیدگاه

اشاره:

به اعتقاد مهندس حکیمی، طی ۴۰-۳۰ سال گذشته همیشه منتظر وقوع یک اتفاق جدید بوده‌ایم که اگر رخ دهد وضع ما بهتر خواهد شد! اوایل سال آینده انتخابات ریاست جمهوری برگزار خواهد شد و برای مدتی حالت بلا تکلیفی در اقتصاد و صنعت به وجود می‌آید اما به دلیل عدم ارتباط گسترده با سایر کشورها، سال آینده را سالی دشوارتر از سال ۹۵ پیش‌بینی می‌کنم. وی ابراز امیدواری نمود تمهیداتی که مسئولان رده بالای مملکت به کار خواهند گرفت، این پیش‌بینی کاملاً نادرست از کار درآید و با شرایط سخت‌تری روبرو نشویم. این صنعتگر یادآور شد: بخش پوشاک که محصول نهایی صنعت نساجی است نیز سال دشواری را پشت سر گذاشت؛ انبوه فروشگاه‌های عرضه‌کننده پوشاک خارجی که عمده آنها هم نماینده واقعی برند تابلوی خود نیستند و فقط با اسم برند خارجی به عرضه پوشاک قاچاق می‌پردازند، آن هم با قیمت‌هایی که تولیدکننده داخلی توان رقابت با آن را ندارد؛ آسیب‌های بسیاری به صنعت پوشاک می‌زند. متن کامل گفت‌وگو با مهندس حکیمی از نظر تان می‌گذرد:

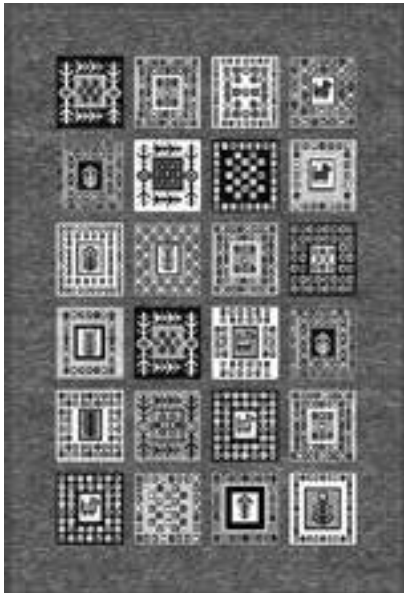
وضعیت فعلی تولید و بازار فرش ماشینی

کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اصولاً طی چند سال اخیر به دلیل شرایط خاص اقتصادی کشور مانند تحریم و عدم ارتباط گسترده با کشورهای دیگر، صنایع کشور از جمله نساجی، روزهای بسیار دشواری را طی می‌کنند و با رکود شدیدی مواجه هستند. این رکود به اندازه‌ای طولانی شده که واحدهای مختلف صنعتی، توان خود را از دست داده‌اند، بسیاری تعطیل شده‌اند یا در آستانه تعطیل شدن هستند. در برخی از واحدها پرداخت حقوق و دستمزد کارگران امکان‌پذیر نیست و واحدها به صورت نیمه‌فعال و نیمه جان روزگار می‌گذرانند.

صنعت فرش ماشینی نیز از این شرایط مستثنی نیست اما در مقایسه با بقیه رشته‌های صنایع نساجی مانند واحدهای ریسندگی، بافندگی، کشفاف، فاستونی و پوشاک تا حدودی در وضعیت بهتری به سر می‌برد. فرش ماشینی جزو کالاهایی است که تمام خانواده‌ها از آن استفاده می‌کنند؛ هر ازدواجی که سر می‌گیرد منجر به خرید چند تخته فرش ماشینی می‌شود و این کالا اگرچه عمر طولانی‌تری نسبت به پوشاک و بسیاری از لوازم منزل دارد اما برای جمعیت ۸۰ میلیون نفری مملکت این مقدار فرشی که بافته می‌شود، مورد مصرف قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است اگر کارخانه‌های موجود فرش ماشینی که در شهرستان‌های مختلف کشور (به ویژه کاشان) مشغول فعالیت هستند با ظرفیت واقعی به تولید می‌پرداختند توان تولید حجم بیشتری از فرش ماشینی را داشتند

در حال حاضر امکانات تولید فرش ماشینی در کشور ما تفاوت‌های بسیاری با ترکیه دارد. اکثر فرش‌های ماشینی تولید ایران شانه بالا، تراکم زیاد، کیفیت بسیار مطلوب و طرح و نقشه سنتی است اما فرش ماشینی در ترکیه با چنین مشخصاتی یا تولید نمی‌شود و یا در حجم بسیار بسیار اندک به تولید می‌رسد؛ پس در زمینه کیفیت، ترکیه رقیب تولیدکنندگان فرش ماشینی ایران نیست.

منتها براساس سفارش دریافتی، به تولید می‌پردازند و با این اوصاف به فعالیت ادامه می‌دهند و کمتر اخباری مبنی بر تعطیلی واحدهای فرش ماشینی شنیده می‌شود. در مجموع فرش ماشینی وضعیت بهتری نسبت به سایر بخش‌های صنعت نساجی دارد.

اگر صادرات فرش ماشینی انجام می‌شود در مورد فرش‌های مترآکم و ریزبافت، رقیب نداریم و معمولاً این قبیل فرش‌ها به دلیل قیمت بالاریال صادرات چندان گسترده‌ای ندارند؛ ضمن این که فرش ماشینی در کشورهای اروپایی و آمریکایی به عنوان یک کالای مصرفی و ارزان قیمت در کوتاه مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد و اگر بنا باشد فرش را با متر مربعی ۵۰ دلار یا بیشتر بخرند، فرش حالت مصرفی خود را از دست می‌دهد پس فرش‌هایی که در ایران بافته می‌شوند عموماً در ایران هم مورد مصرف قرار می‌گیرند. فرش ارزان قیمت از جنس پلی‌پروپیلن که امکان صادرات دارند به دلیل عدم ارتباط با سیستم بانکی دنیا و تعامل با سایر کشورها، چندان چشمگیر نیست.

۴ در فرش ماشینی که با واردات غیرقانونی و قاچاق روبرو نیستیم؟

خیر... فرش ماشینی به دلیل وزن بالا واردات قانونی چندانی هم ندارد و برخی انواع فرش ماشینی لوکس که از ترکیه به صورت قانونی وارد می‌شوند؛ تهدیدی برای فرش ماشینی ایران محسوب نمی‌شوند.

۴ سال ۱۳۹۵ برای صنعتگران نساجی کشور چگونه گذشت و این صنعت چه روندی را پشت سر گذاشت؟

جهانی چه جایگاهی دارد و آیا از نظر کیفیت و قیمت توان رقابت با تولیدکننده‌ای مانند ترکیه را دارد؟

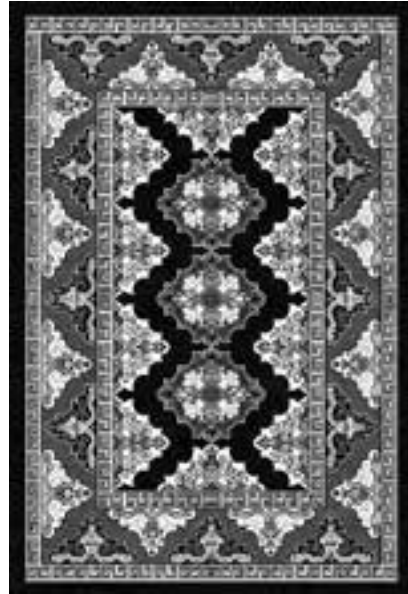
در حال حاضر امکانات تولید فرش ماشینی در کشور ما تفاوت‌های بسیاری با ترکیه دارد. اکثر فرش‌های ماشینی تولید ایران شانه بالا، تراکم زیاد، کیفیت بسیار مطلوب و طرح و نقشه سنتی است اما فرش ماشینی در ترکیه با چنین مشخصاتی یا تولید نمی‌شود و یا در حجم بسیار بسیار اندک به تولید می‌رسد؛ پس در زمینه کیفیت، ترکیه رقیب تولیدکنندگان فرش ماشینی ایران نیست.

فرش ماشینی با نقشه مدرن و شانه‌های کم تراکم‌تر، حجم قابل توجهی از تولیدات فرش ماشینی ترکیه را در برمی‌گیرد و به دلیل فعالیت آنها در شرایط بهتر (نه فقط از نظر قیمت تمام شده) بلکه ارتباطات گسترده با سایر کشورها و دسترسی آزادانه به سیستم بانکی بین‌المللی عملاً تولیدکنندگان ما توان چندانی بر رقابت با ترکیه ندارند. در حال حاضر صادرات فرش ماشینی صرفاً براساس اعتماد به مشتریان صورت می‌گیرد و منتظر پرداخت وجه می‌مانیم و یا پول را پیش از ارسال محصول دریافت و آنگاه اقدام به تولید محصول می‌کنیم اما چون کشورهای رقیب ما چنین سخت‌گیری‌هایی در صادرات اعمال نمی‌کنند، طبعاً این نوع صادرات موفقیت آمیز نیست. پس

۴ در حال حاضر سلیقه و خواست مردم همچنان به سمت استفاده از فرش ماشینی با طرح کلاسیک است یا به طرح‌های مدرن روی آورده‌اند؟ تولیدکنندگان تا چه میزان تابع این سلیقه هستند؟

ماشین‌آلات بافت فرش که از دو شرکت معتبر شونهر و وندوبیل وارد کشور می‌شوند، اغلب با شانه و تراکم بالا هستند و در فرشی که با این نوع ماشین‌آلات بافته می‌شود اغلب طرح سنتی و کلاسیک مورد استفاده قرار می‌گیرد و اصولاً چون از ابتدای ایجاد فرش ماشینی همیشه سعی بر این بوده که فرشی شبیه فرش دستباف تولید شود بنابراین در مورد نسل جدید ماشین‌آلات بافت فرش که شانه ۱۰۰۰ و ۱۲۰۰ شانه هستند، فرش با طرح کلاسیک بافته می‌شود و طرح مدرن روی این قبیل ماشین‌آلات معنایی ندارد. در مورد یکسری ماشین‌آلات که با شانه‌های کمتر و بازرتر، فرش تولید می‌کنند و بیشتر از جنس پلی‌پروپیلن و گاه پلی‌استر هستند؛ طرح‌های مدرن و غیرسنتی، معمول‌تر است و شرکت فرش سه‌سهند به عنوان یکی از تولیدکنندگان فرش‌های مدرن به ارائه این قبیل فرش‌ها می‌پردازد.

۴ صادرات فرش ماشینی ایران در بازارهای

یک اتفاق جدید بوده‌ایم که اگر رخ دهد وضع ما بهتر خواهد شد! اوایل سال آینده انتخابات ریاست جمهوری برگزار خواهد شد و برای مدتی حالت بلاتکلیفی در اقتصاد و صنعت به وجود می‌آید اما به دلیل عدم ارتباط گسترده با سایر کشورها، سال آینده را سالی دشوارتر از سال ۹۵ پیش‌بینی می‌کنم؛ امیدوارم با تمهیداتی که مسئولان رده بالای مملکت به کار خواهند گرفت، این پیش‌بینی کاملاً نادرست از کار درآید و با شرایط سخت‌تری روبرو نشویم. بسیاری از صنعتگران و تولیدکنندگان، طاقت وخیم‌تر شدن شرایط کسب و کار را ندارند و اگر خدای ناکرده این اتفاق رخ دهد، لشکر بیکاران چندین برابر خواهد شد.

۴ فکر می‌کنید تهدیدات رئیس جمهور جدید

آمریکا در لغو تحریم‌ها و برجام تا چه میزان جدی است و چه تبعاتی بر اقتصاد ایران دارد؟ تا این لحظه به نظر می‌رسد تهدیدات ایشان، جنبه شعاری دارد اما نکته مسلم این که هر رئیس جمهوری به نفع منافع کشور خود گام برمی‌دارد. امکان دارد سران برخی کشورها به دلیل مختلف، نظر مساعدی نسبت به ایران نداشته باشند و نمی‌توان خود را وابسته به نظرات دیگران نمود؛ پس باید به فکر منافع خودمان باشیم و مسئولان و دولتمردان تصمیماتی اخذ کنند که با سیاست‌های کلی جهان منافات نداشته باشد تا

آورد کما این که بسیاری از کشورهای آسیایی مانند سری لانکا، پاکستان، بنگلادش، ویتنام و ... در زمینه صنعت پوشاک به رشد و پیشرفت قابل توجهی دست یافته‌اند زیرا این صنعت به سرمایه‌های کلانی برای راه‌اندازی نیاز ندارد، تولید آن دشوار و پیچیده نیست، محصولی مورد نیاز تمام انسان‌ها در تمام مقاطع زمانی است، یکی از پرمصرف‌ترین و پرکاربردترین کالای مورد استفاده مردم می‌باشد و اگر زیرساختی برای توسعه صنعت پوشاک در کشور ایجاد می‌شد با توجه به هوش و استعداد متخصصین و تولیدکنندگان ایرانی، شاید به یکی از قطب‌های بزرگ صنعت پوشاک در منطقه تبدیل می‌شدیم و رونق و تحرک سایر زنجیره‌های صنعت نساجی از جمله ریسندگی، بافندگی و ... شکل می‌گرفت.

به تازگی دستورالعمل فعالیت برندهای خارجی پوشاک در کشور از سوی وزیر صنعت ابلاغ شده است امیدواریم این دستورالعمل هر چه سریع‌تر اجرایی شود تا تولیدکنندگان پوشاک از مواهب آن بهره‌مند شود اگرچه متأسفانه در کشور ما، قوانین و تصمیمات خوبی تصویب می‌شوند اما دیر به اجرا می‌رسند!

۴ و پیش‌بینی شما از وضعیت صنایع نساجی در

سال آینده؟

طی ۳۰-۴۰ سال گذشته همیشه منتظر وقوع

سال بسیار دشواری نه تنها برای صنعت نساجی بلکه برای تمام صنایع کشور بود. برجام ممکن است برای وضعیت کلان مملکت نتایج مثبتی داشته اما واقعیت این است که صنعتگران کشور هیچ بهبودی در روند فعالیت‌ها و کسب و کار خود حس نکرده‌اند. رکود اقتصادی بیداد می‌کند و طبعاً تقاضا برای تولیدات کاهش یافته است، کارخانه‌ها با تمام ظرفیت کار نمی‌کنند و برای ادامه فعالیت یا چاره‌ای جز تعدیل نیرو ندارند که این امر موجب افزایش خیل بیکاران کشور می‌شود و یا با سختی و مشقت فراوان و نصف ظرفیت به تولید ادامه می‌دهند تا جایی که توانشان اجازه دهد.

بخش پوشاک که محصول نهایی صنعت نساجی است نیز سال دشواری را پشت سر گذاشت؛ انبوه فروشگاه‌های عرضه‌کننده پوشاک خارجی که عمده آنها هم نماینده واقعی برند تابلوی خود نیستند و فقط با اسم برند خارجی به عرضه پوشاک قاچاق می‌پردازند، آن هم با قیمت‌هایی که تولیدکننده داخلی توان رقابت با آن را ندارد؛ آسیب‌های بسیاری به صنعت پوشاک می‌زند. متأسفانه صنعت پوشاک مورد بی‌توجهی قرار دارد در حالی که یکی از کم سرمایه‌برترین و اشتغال‌زاترین رشته‌های صنعتی است و با سرمایه اندکی می‌توان واحد تولیدی پوشاک راه‌اندازی نمود و ارزش افزوده فراوانی به دست

در داخل مملکت بتوان به فعالیت تولیدی و صنعتی و به طور کلی وضعیت اقتصادی مناسب‌تر دست یافت.

در کنار فعالیت به‌عنوان یک تولیدکننده، عضو هیئت مدیره یکی از تشکل‌های قدیمی کارفرمایی کشور یعنی انجمن صنایع نساجی ایران هستیم. به اعتقاد شما، دولتمردان و مسئولان سازمان‌های مختلف دولتی تا چه میزان به نظرات و تشکل‌های بخش خصوصی در مورد مسائل مختلف توجه می‌کنند و آنها را در تصمیم‌گیری‌های خود لحاظ می‌نمایند؟

در گفتار، اهمیت زیادی به دیدگاه‌های بخش خصوصی می‌دهند اما تمام جلسات انجمن صنایع نساجی ایران حول محور رفع موانع و مشکلاتی می‌گردد که هر ماه برای صنعتگران نساجی به وجود می‌آید! متأسفانه در توزیع مواد اولیه نساجی دچار مشکلاتی هستیم، شرایط تهیه و تأمین پنبه بسیار سخت بوده و هست، این موضوعات در جلسات متعدد انجمن مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و پیشنهادات بسیاری در قالب نامه‌نگاری و برگزاری جلسات مشترک به سازمان‌های مرتبط ارائه می‌کند اما متأسفانه یا کمتر به نتیجه می‌رسد و یا زمانی نتیجه می‌گیریم که به اصطلاح کار از کار گذشته است! برای مثال چندین ماه است که با کمبود مواد اولیه پتروشیمی مواجهیم و عرضه آن بسیار اندک و قطره‌چکانی در بورس انجام می‌شود به طوری که شرکت فرش سه‌مرتب‌ه مرتبه برای خرید پلی‌پروپیلن

به بورس مراجعه کرد اما نتوانست یک کیلوگرم مواد اولیه مورد نیاز را تهیه کند. راهکار مشخص این است که مجتمع‌های پتروشیمی موظف شوند ابتدا مواد اولیه مورد نیاز صنایع داخلی تأمین و سپس مازاد آن صادر شود؛ در حال حاضر بخش عمده مواد پتروشیمی که از طریق بورس توزیع می‌شوند؛ به دست دلانان می‌رسد؛ در این راستا انجمن صنایع نساجی ایران پیشنهاد کرد که وزارت صنعت به شناسایی واحدهای فعال از طریق کنترل قبض برق یا لیست بیمه بپردازد، متأسفانه سهمیه اغلب واحدهای تعطیل از بورس توسط دلانان گرفته می‌شود و در بازار آزاد با قیمت بالاتر به فروش می‌رسد اما تولیدکننده واقعی که برای ادامه حیات نیازمند تهیه مواد اولیه است مجبور است با صرف هزینه‌های سنگین این مواد را خریداری کند که اصلاً در طولانی‌مدت مقرون به صرفه نیست. نحوه توزیع منطقی مواد اولیه پتروشیمی کار دشواری نیست اما بررسی و اجرای این پیشنهاد آن قدر به طول می‌انجامد که واحدها از تولید منصرف می‌شوند!

به هر حال انجمن صنایع نساجی ایران همواره در ارائه راهکارهای منطقی جهت رفع موانع تولید به دولتمردان به رسالت خود عمل کرده و مشاور قابل اتکایی برای دولت محسوب می‌شود اما متأسفانه تصمیمات به‌کندی اجرایی می‌شوند.

برخی تمایل بسیاری به خروج مواد پتروشیمی از بورس دارند اما بسیاری از صنعتگران نساجی این اقدام منجر به فساد و رانت خواهد شد و

بار دیگر شاهد ایجاد صف‌های طویل خریداران مقابل درب شرکت‌های بازرگانی خواهیم بود. دیدگاه شما در این مورد چیست؟

اگر زمینه سوءاستفاده و رانت وجود داشته باشد از هر طریقی که محصولی توزیع شود؛ فساد شکل خواهد گرفت اما در مجموع ارائه محصولات پتروشیمی از طریق بورس، به مراتب بهتر از عرضه خارج از بورس است و نمی‌دانم اصرار آقایان برای خروج مواد پتروشیمی از بورس چه مشکلی را حل خواهد کرد؟!

مطلب پایانی

به‌عنوان فردی که دو سوم عمر خود را در صنعت نساجی گذرانده، معتقدم وضعیت دشواری که امروز صنعتگران ایرانی به دلیل رکود اقتصادی با آن مواجهند؛ حتی در دوران جنگ تحمیلی نیز وجود نداشته (اگر هم وجود داشته در مدت زمان کوتاهی برطرف شده است)، امیدوارم با شروع سال آینده بتوانیم به شرایط مناسب‌تری برسیم تا فعالیت تولیدی و صنعتی آسان‌تر شود زیرا بزرگ‌ترین ناراحتی و اندوه مدیر یک واحد تولیدی، عدم توان مالی برای پرداخت حقوق پرسنل و کارگران است. اگر مملکت از رکود فعلی نجات پیدا کند ما (تولیدکنندگان و صنعتگران) باز به تلاش خود ادامه خواهیم داد، تجارب گذشته را به کار می‌گیریم و در اعتلای صنعت و بهبود اقتصاد کشور به سهم خود کوشا خواهیم بود. از خداوند می‌خواهم هر چه سریع‌تر این اتفاق برای کشور ما رخ دهد.

